

Carrer de la Barceloneta

Gelida

Ubicació

Comarca: Alt Penedès
Lloc/Adreça: Carrer de la Barceloneta, s/n.
Alçada: 173

Coordenades:

Latitud: 41.441684862259
Longitud: 1.8636444211006
UTM Est (X): 405070
UTM Nord (Y): 4588413

Classificació

Número de fitxa 08091 - 171
Àmbit: Patrimoni immoble
Tipologia Conjunt arquitectònic
Estil / època: Modern Contemporani Modernisme Noucentisme Popular
Segle XVIII-XIX-XX
Autoria de l'element: Laureano Arroyo i Velasco (arquitecte)
Estat de conservació Bo
Notes de conservació: El carrer està en bon estat en general. Es conserven alguns dels edificis més singulars que es van construir durant el primer terç del segle XX.

Protecció Legal
Tipus de protecció: BCIL
Observacions protecció: BCIL / Immobile / 8397-I /
Data aprovació: dv., 05/06/2015 - 12:00
Número inventari Inventari del Patrimoni Arquitectònic de Catalunya, 2611
Generalitat i altres inventaris

Accés Fàcil
Ús actual: Residencial
Titularitat Pública
Titular: Ajuntament de Gelida. Plaça de la vila, 12. 08790 GELIDA

Fitxes associades:

[Rel·lotge de l'estació de tren](#)

[Cal Mallat](#)

[Torre Pallejà](#)

[Can Castells](#)

[Casa de la Vila](#)

Autoria de la fitxa

Martí Picas. INSITU SL

Data de registre de la fitxa:

ds., 18/05/2024 - 12:30

Descripció

El carrer de la Barceloneta, ubicat al centre de Gelida, té una longitud aproximada de 230 m. Aquest carrer serveix com a testimoni de la història del poble, evidenciat pels edificis que s'hi troben. S'estén entre els carrers de Peracaula i de Sant Lluís, amb un dels seus trams reconegut com a Bé Cultural d'Interès Local. Al seu extrem, unes escales faciliten el pas al carrer de Sant Lluís superant un desnivell.

D'acord amb l'Inventari de Patrimoni Arquitectònic, el carrer presenta una diversitat de tipologies arquitectòniques, amb habitatges entre mitgeres que flanquegen ambdues bandes del carrer, constituents generalment per planta baixa i un o dos pisos. En un dels trams, es destaca un grup de construccions en una sola banda, de la tipologia localment coneguda com a comparet. Les cases de comparets, una de les tipologies més antigues que es considera 'urbana' a Gelida, són visibles en els carrers principals des de finals del segle XVIII o principis del XIX. Aquestes construccions són característiques per les seves alineacions d'edificis de planta baixa i un pis, generalment disposades de manera perpendicular al carrer, i amb plantes allargades que inclouen patis posteriors. A la planta baixa solia ubicar-se el cup i un espai per guardar el carro, mentre que el primer pis allotjava les dependències de l'habitatge, com la cuina. Aquesta tipologia era predominantment utilitzada en un context agrícola, i es troba també en agrupacions de cases fora de Gelida.

A més, el carrer també alberga dos exemples destacats de cases d'estiueig amb patis i jardins, que representen una tipologia completament diferent i reflecteixen una altra faceta del poble: el fenomen de l'estiueig de la primera meitat del segle XX, com és el cas de les cases Castells i Pallejà.

Història

Aquest carrer és un dels carrers principals de l'eixample del barri vell de Gelida, al tombant del segle XX. El carrer de la Barceloneta, en el seu tram final, incorpora una interessant combinació d'habitatges d'estil popular entre mitgeres anomenades "de comparet", constituïdes per un celler, planta baixa, entresol i un pis superior cobert amb teulada de doble vessant. En aquest darrer, solien tenir el pati on criaven aus i alguns conills per al consum familiar. Alguns d'aquests habitatges inclouen elements decoratius modernistes o noucentistes.

L'origen del carrer de la Barceloneta es remunta a finals del segle passat, quan l'arquitecte municipal Laureano Arroyo i Velasco va projectar aquest nou barri, que s'erigiria en el primer eixample de la vila.

La història comercial del carrer de la Barceloneta també és notable. Una de les primeres farmàcies del poble es va establir en aquesta via a les últimes dècades del segle XIX, sota el nom de cal Mallatines, en honor al farmacèutic Ildefons Mallat. A més, altres establiments com la fàbrica d'alcohols la Fassina, el Casino Familiar Gelidense i diversos comerços locals van contribuir a la vitalitat i identitat d'aquest carrer al llarg del temps. A l'extrem del carrer, unes escales permeten salvar el desnivell fins al carrer de Sant Lluís.

D'altra banda, al carrer de la Barceloneta, també trobem algunes de les primeres torres d'estiueig de notables dimensions, característiques de la tradició que es va popularitzar al poble a principis del segle XX amb l'arribada de la petita burgesia barcelonina, la qual buscava el model de ciutat jardí que s'havia implantat al poble. Hi ha qui diu que aquest és l'origen del nom Barceloneta. Can Castells i la casa Pallejà són dos dels exemples paradigmàtics del carrer. Especialment, la casa Pallejà, domicili del poeta Ramon Pallejà i Camaló, el qual es va convertir en l'escenari de les festes modernistes a Gelida, on es reunia la burgesia barcelonina amb alguns membres destacats de la societat gelidenca.

Bibliografia

AAVV (1986). *Inventari del patrimoni arquitectònic de Catalunya*. L'Alt Penedès. Generalitat de Catalunya.

CARAFÍ, Mercè (1998). *L'Abans. Recull gràfic de Gelida, 1890-1965*. Efadós Editorial.

RIUS, Jaume (coord.) (2011). *Gelida. Retrats d'un temps*. Andana Edicions.

ROSSELLÓ, Joan (1989). "L'arquitectura i l'urbanisme d'estiueig al Penedès". Miscel·lània penedesenca, Vol. 13, pp. 421-437.

Enllaços d'interès:

[Inventari del Patrimoni Arquitectònic de Catalunya](#)

[L'arquitectura i l'urbanisme d'estiueig al Penedès](#)

